

**ПОРЕКЛО И ПРВОБИТНО ЗНАЧЕЊЕ РЕЧИ «ЈУСТИЦИЈА (IUSTITIA)»
ПРЕМА ПРОЦЕСУ «ЗАКОНА XII ТАБЛИЦА» СА ПРАКТИЧНОМ ПРИМЕНОМ У
СУДСКОЈ ПРАКСИ РАДИ ПРАВИЛНОГ ОДРЕЂИВАЊА РОКОВА И ПРАВА У
ПОСТУПКУ ПРИЗНАЊА МЕЂУНАРОДНЕ АРБИТРАЖНЕ ПРЕСУДЕ У РУСИЈИ**

Кључне тезе рада:

- ❖ Министарство **правде** Републике Србије и Европска комисија за ефикасност **правосуђа** (СЕПЕЖ) позивају све правосудне институције, адвокатуру, јавно бележничтво и удружења да предузму активности ради информисања грађана о њиховим правима и олакшавања приступа **правди**, и да о истим обавесте Министарство **правде** (cepej@mpravde.gov.rs) као и СЕПЕЖ (cepej@coe.int) или путем формулара доступног на сајту СЕПЕЖ-а, али при томе ни ово Министарство нити правни факултети у Србији не желе ни своје студенте ни српски народ нити друге становнике Србије да обавесте и обуче, иако им је то дужност:
 - ✓ да је назив «Европски дан **правде**» неправилан превод за официјелни назив овог празника «European Day of **justice**» и због чега је термин «*правда*» неадекватан термин за појам «**justice/iustitia**»,
 - ✓ о најновијим научним открићима (професора Божидара Митровића која су објављена у научним зборницима и часописима водећих правних факултета у Русији и САД) о томе које је порекло и првобитно значење речи «**iustitia**» (енглески: **justice**, руски: **юстиция**, српски: **јустиција**),
- ❖ **Римско право** је по пореклу било **етРуско** (настало је из **ЕтРуског права**), због чега неки основни појмови римског права имају логично објашњење само на српском и руском језику,
- ❖ **(j)устиција (iustitia)** потиче од српске, односно древноруске речи «**уста**», етРуског периода,
- ❖ решавање питања **надлежности међународне арбитраже** је претходно питање чак и у међународној комерцијалној арбитражи у Москви (МКАС при ТПП РФ) и по аналогiji са ставом 5 чл. 148 АПК Руске Федерације.
- ❖ **захтев (тужба) за поништавање одлуке међународне арбитраже**, који се у Русији подноси арбитражном/трговачком суду (део 3. члана 230 Кодекса о арбитражном поступку Руске Федерације), разликује се од **Тужбе о оспоравању надлежности арбитражног суда**, која се такође подноси арбитражном/трговачком суду Руске Федерације (члан 235 Кодекса о арбитражном поступку Руске Федерације), управо непостојањем код ове друге тужбе «**устења**» (**учешћа стране која оспорава надлежност у расправи по суштини захтева**) а и роковима за подношење ове две различите тужбе,
- ❖ за савремено право, историју и друштво, веома је важно знати порекло и изворно значење речи **јустиција (iustitia)**,
- ❖ прецизно одговорити на питање «**ко је у судској сали јустиција (iustitia)**» је фундаментално важно за остваривање права учесника судских спорова и то посебно у бившим социјалистичким земљама где је суд деценијама био део «диктатуре пролетаријата», а због тога и део органа **извршне власти**, те судије и дан данас у овим земљама не схватају да они нису **јустиција (iustitia)** већ да само непристрасно обезбеђују «**устење**» **тужиоца** и **туженог** (односно **оптужбе** и **одбране оптуженог**) који и јесу **јустиција (iustitia)**, јер што они изнесу у својим поднесцима и изУсте у расправи мора бити одражено у судском решењу!

Овај мој чланак је:

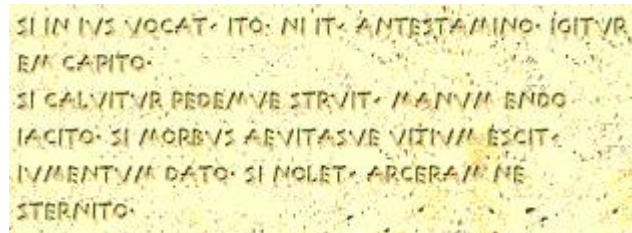
- ✓ изложен на Научно-практичној конференцији Руске академије правосуђа (сада Руски државни универзитет правосуђа) «Судски поступак: проблеми теорије и праксе/Судебный порядок: проблемы теории и практики», 19 – 21 априла 2006 године, под називом: «Происхождение и значение слова *юстиция* и его

применение в формулярном процессе законов XII таблиц и в современном процессе для уточнения разницы прав и сроков, установленных ч. 3 ст. 230 и ч. 2 ст. 235 АПК РФ»

- ✓ објављен у Зборнику са конференције «Судебный порядок: проблемы теории и практики» у коме је у предговору наведено: «У делу посвећеном историји права објављујемо **истинску научну сензацију**: у чланку професора Б. Т. Митровића наведени су **поуздани аргументи** у корист признања словенског права као претече и основе – римског права»,
- ✓ објављен у Годишњаку Пенсилванијског државног универзитета «East European and Russian Yearbook of International and Comparative Law», edited by William E. Butler, The Vinogradoff Institute, Dickinson School of Law, The Pennsylvania State University, Scarles Schacks, Publisher, Idylwild, Carlifornia, 2007. године, под називом «**Origin and Meaning of the Word „Юстиция/iustitia“ and its Use in the Twelve Tables and Code of Arbitazh Procedure of the Russian Federation**», стр. 1 до 26.

Леонид Николајевич Рижков први је у раду «О старинама руског језика»¹, обратио пажњу да реч *јустичија* долази од српске односно древне руске речи «уста/устав, установљење»².

Дајем правно појашњење зашто је навод Рижкова тачан. Ако пажљивије сагледате «Законе XII таблица» као најстарији римски закон, ова изјава Рижкова је у потпуности оправдана. На почетку Прве таблице «Закон XII таблица» пише ***Si in ius vocat*** (*Si in ius vocat*).

«Закони XII таблица» (Leges duodecim tabularum) су после Римске револуције 509. године (када су Латини пучом свргнули етРуског цара), на захтев плебса, састављени 451 односно 450 године пре нове ере. Плебс је захтевао да се објави **право и календар**. Овај Закон је био исписан на дрвеним дашчицама, због чега су 390. године пре н.е. у тренутку напада Гала дашчице изгореле у пожару и нису сачуване³. Нове «дашчице» су направљене од бронзе, али ни оне нису сачуване!⁴

Али, ако погледате и ове «одредактиране» «Законе XII таблица», постаће очигледно да је право остваривано на основу «устенија» у суду.

(Закон) XII дашчица – ДАШЧИЦА I

1. Позвани на **судоУстење/судилово**, нека иде. Ако (он) не иде, нека (ко га је позвао) то огласи пред сведоцима, а затим нека га на силу доведу.
2. Ако (позвани) покуша да превари или да бежи, нека га на силу доведу.
3. Ако је позвани болестан или стар, нека му (онај ко га позива) даде јунад за превоз; ако неће, не треба му дати покривена кола.
4. Кућићу јемац нека буде домаћин, а бескућнику јемац нека буде ко хоће.
5. Nex...foreti, **Sanates**: За покорене изван (града) са оружјем **Sanates** (КолоАгнате/КолоВене/SAВине/SaVine/SaBine/коло-не) нека важе иста правила.

¹ Леонид Николаевич Рыжков: «О древностях русского языка», Древнее и современное, Москва, 2002, стр. 22.

² У руском језику више се користи реч «рот – уста», али постоји и израз: «уста/устный/устный договор – усмени уговор (према речнику: Abbyu Lingvo)» а у српском језику се очувала реч **уста**.

³ Проф. Обрад Станојевић, доктор правних наука: уџбеник «Римское право», РАП, Москва, 2004., стр. 63.

⁴ Проф. Обрад Станојевић, доктор правних наука: уџбеник «Римское право», РАП, Москва, 2004., стр. 63.

6. О чему се нагоде нека (тужилац) изУсти у скупштини мушких саплеменика.
7. Ако се не нагоде, нека се пре поднева заједно појаве пред скупштином, или на тргу, и наизменично изговарају (изУсте) спор.
8. После поднева нека се парница реши у корист присутног.
9. Ако су обојица присутни, нека залазак Сунца буде крајњи рок за доношење пресуде⁵.

Закони XII таблица су примењивали **формуле божанских речи** (legis actiones – формуле судских тужби, које су састављали понтифекс/pontifex/свештеници⁶). Користећи божанску формулу, тужилац је у форми тужбе устио/изговарао (захтевао) своје право, које није могао да оствари.

Али при томе, судећи по очуваним варијантама Закона XII таблица, као првобитном закону римског права, није постојало данашње одрђење **субјективног права (ius)** као целине, која се састоји из:

✓ **пуномоћја** и

✓ **тужбе** (actio), која се подноси, ако се пуномоћје не остварује.

Ius (субјективно право – на-српском: јус, на-руском: юс) у тој фази развоја права схватало се као могућност да са **устењем право од Бога** достигне **правоСуђе изговарање** божанске **формуле** тужбе, благодарећи чему се то субјективно право остваривало.

Због тога је јустиција и била изговарање/ оглашавање/устењије **не судом**, већ **тужиоцем божанствене формуле тужбе** (legis actiones), чиме је достигао конкретно право.

Овај облик процеса и опредељења истинитости устења/изговореног значајно се разликовао од **испитивања правичности** захтева у којем се правда вршила **признавањем**:

- ❖ ходањем по врућем камењу,
- ❖ проласка кроз ватру,
- ❖ бацањем у воду,
- ❖ спуштањем руке у кипућу воду итд.

Правосуђе признањем⁷

Даљим истраживањем треба да се разјасни колико је тачна претпоставка да је **устењије** (превилно изговарање формуле тужбе) била у вези са претпоставком да ће

⁵ Текст «Закона XII дашчица» на дашчици I (Један), наводи се према преводу проф. Драгомира Стојчевића са допунама и прецизирањима према издању: «Хрестоматия по историји Древнего мира» том III. Рим. Под ред. акад. В. В. Струве, Москва, 1953, стр. 21—33. упоређено и допуњено по издању «Хрестоматия по историји Древнего Рима», под ред. д. и. н.с. Л. Утченко, Москва, 1962, стр. 62—72. Превод и примедбе проф. И. И. Яковкина (узети из «Хрестоматия по древней истории», под ред. акад. В. В. Струве, т. I, Москва, 1936). Прецизирање тачке 5 дашчице 1 унео проф. Божидар Митровић, узимајући у обзир и објашњења из «Die XII Tafeln», I, Лајпциг, 1883, § 273 («жители тех покоренных Римом общин») уз најновија научна открића о «Терминолшкоком рату који се води хиљадама година против народа „pAz/pAc/этРуских/СрБа“»

⁶ Дмитрий Вадимович Дождев: «Римское право», Инфра М–Норма, Москва, 1996, с. 18.

⁷ «Шта је правосуђе», «Политикин Забавник», № 2803 од 28.10.2005, Политика, Белград, стр. 11.

у присуству туженог:

- ❖ тужилац који говорио истину, упркос повећању адреналина у крви и јавном говору, тачно изговорити захтев, док
- ❖ тужилац који неосновано истиче своје захтеве има већу вероватноћу да погрешно изговарању формуле потраживања.

Али чак ни у далеко старијим процесима **признања (мучењем)**, ни у процесу **устења** судија није имао право божанског устења истине, што се очувало чак и код млађих религија «**Не суди, да несудим будеш**».

Божанску формулу је устио/изговарао Тужилац и на њему је лежала **одговорност** правилног устења/изговарања формуле тужбе и тражења права, које је он захтевао. До данас се у српском језику очувала древна РасСенска/етРуска реч – **уста**. Устио је своје божанске захтеве и тужени, кога је тужилац доводио на устење/расправу или речено савременим правилима на «надГорњавање – расправу». (7. Ако се не нагоде, нека се пре поднева заједно појаве пред скупштином, или на тргу, и наизменично изговарају (изУсте) спор/захтеве [своју ствар].)

Да би се разјаснило значење речи «iustitia/иуститија», како је та реч написана на латинском, потребно је разјаснити од кога су Латини научили прве појмове о праву. У свим уџбеницима римског права пише да су Римљани прве појмове о праву преузели у грчким колонијама на Апенинима.

Али ако примените овај језуитски приступ и неоснована приписивања глосатора грчком пореклу (који су на маргинама књига у новој ери вршили транслитерацију етруских натписа латинским писмом *на латински језик*) и при томе упоредите артефакте и посебно вазе, тада је неопходно да се сложите са апсолутно нетачним аргументом да је Грчка била смештена на читавим Апенинима. Инквизиција је ревносно уништила све што би могло да баца бар мало светлости на питање «од кога су Латинци сазнали прве правне појмове».

Да бисмо разјаснили питање «од кога су Латини заиста научили прве појмове права», потребно је одговорити на питања због чега је латински плебс захтевао објављивање:

- ❖ права и
- ❖ календара?

Право и календар очито нису били доступни Латинима.

Рим: **Восса** della Verità
Santa Maria in Cosmedin⁸

Пула: Уста истини
(**Galia CisAlpina**)⁹

Традиционално «словенско» схватање устења (као изговарања боженске истине) ипак је очувано али незнатно искривљено и у споменицима:

⁸ **Уста истини** в «греческом» манастире Св. Марије Космедин в Риме рядом с Piazza de la Venetia (посольства Венеции).

The name Kosmidion was used in the 8th century, **probably** a reference to the **rich decoration**; Входную дверь вырезал резбой по дереву Джовани ди Венетия (Giovanni di Venetia) (<http://roma.katolsk.no/mariacosmedin>).

⁹ Сада ХорВатия/на српском ХрВатска, што је погрешно прочитано из речи «КолоВения (ХорВения)».

- ❖ око којих је исплетена легенда, да ће онај, ко, положи руку у «уста истине», а при томе изговори лаж, остати без руке, и
- ❖ у облику предања о томе, да су Венети у Венецији в «уста» стављали «пријаве/доноси».

Даље анализе треба да покажу да ли је реч «устење» управо у том процесном значењу – онога што је основ/фундамент (судског опредељења) очувано и у појму:

- ❖ у српском језику «Устав/на руском Конституција», највиши (божански) акт у држави односно
- ❖ у руском језику «Устав/на италијанском (y)Statuto/» у српском језику (y)Статут, оно што је прописано, регламентирано,

Уставъ княжества Сербіе

За чињеницу да се «Законоправило» Светог Саве примењивало не само у Србији већ и у Бугарској, Русији и просторима данашњих Румунија и Молдавије ја сам сазнао тек у Русији из чланка оца Владислава Ципина¹⁰. Упознавши протојереја Ципина и његове колеге сазнао сам да су у Архангелском соборном храму Московског Кремља осликане фреске:

- ❖ «Св. Сава Србски» (састављач *Кормче књиге/Законоправила* као првог хришћанског црквеног и статусног устава¹¹ и кодекса Србије, Бугарске, Русије и Румуније од XIII века),
- ❖ «Св. князь Лазар Србски» и
- ❖ «Србские чудотворци» (на којој је представљен Св. Сава Србски и његов отац – кнез Стефан Немања – Преподобни Симеон).

Потписао сам Уговор са Музејем «Московски Кремљ» и добио право да објавим те фреске јер сам од музеја добио професионалне слајдове у доброј резолуцији.

Изчавајући због чега су руски цареви за изградњу симбола Русије позивали увек архитекте из Венеције (а не из Италије, које тада није било) открио сам и објавио сам 2006. године на руском језику у књизи «РасСија – најстарија цивилизација и Србски чудотворци»¹²:

а) да је етноним **КолоВени** настао у најстарија времена, када су називи настајали у сагласности са садржином божанских појмова и у сагласности са већом тадашњих **СлоВена (КолоВена)**. У српском, руском и другим словенским језицима:

- ✓ **Коло** је означавало и означава **годишњи циклус** привидног кретања **Сунца (круг)**,
- ✓ **Вени** означавало и означава **венац**, т.ј. **род**.

¹⁰ Протоиерей Владислав Цыпин: «Кормчая Книга в русском церковном праве», часопис «Древнее Право», Центр изучения римского права, издательство «Спарк», Москва, 1997 г..

¹¹ «Законоправило Светог Саве је био први српски **устав** из 1219» цитирано према <https://sr.wikipedia.org/wiki/Устав>

¹² Божидар Митровић: «РасСија – најстарија цивилизација и Србски чудотворци», КолоВенија, Београд, 2006. год., књига-сувенир је размештена у Музеју ретке књиге Руске државне библиотеке у Москви, а на српском, руском и енглеском језику објављена на сајту www.bozidar.ru

- б) истински назив СлоВена је био ← **КолоВени** и очувао се до данас на Златној плочици из Пиргија (VI век пре н.е.), коју су открили 1961 године у Санта Севери а сада се чува у Музеју етРуских «Вила Ђулија» у Риму у малој сали 24. Реч **КолоВени** (**СлоВени**) у Етруском периоду **колоВенске** (**слоВенске**) фонетске АзБукије (Один/један знак означава један звук) писао се сдесна на лево:

етРуси етноним, написан са две речи:

Истинско значење: **КолоВени** (**Сунца Род**)

1 2 3 4 5 6 7 8

(**Коло** = годињи циклус кретања Мајке Земље око **Сунца**; **вени** = **венац** = **лоза**, **род**)

Први ниво промена - неправилно исчитавање «слоВенских» (**колоВенских**) слова, написаних АзБукой етрусског периода:

с л А В е н и (→ **слаВяне**)

1 3 4 5 6 7 8

- в) значење и порекло речи **РосСија** (**Русија**) а и назива **КолоВени** – **рАз** односно **рАс**:
- * **Р** – **род** + **Аз** – **первоначала** (**Коло**) + **сија**-ет, које је имело такође и значење
 - * **Рас**, которое обозначало «**родКоло**» и као духовни одраз Сунца у његовом ГОДишњем «кретању» – **сија**, стварајући **венац живота** на Земљи, због чега је реч **РАССија/РУСија**, или како правилно изговара мудри руски народ – **РАССија**, има синоним у речи **КолоВенија**,
- г) да је за древне **СлоВене/КолоВене** годишњи циклус «кретања» **Сунца** био монотеистическо божество **Коло** (**Один/Једини**) у облику:
- * **СвјатоВида** у четири обличија (крајње тачке кретања Мајке Земље око Сунца), који је и
 - * **ТриГлав**, пошто се Сунце у време пролећнае и јесење равнодневице налази у једној еклиптики,
- д) да у 509 години пре н.е. када су Латини, војним пучем остварили тзв. Римску револуцију, свргли последњег ЕтРуског цара на Апенинима и забранили **Азическе**
- (јазическе) знаке , који означавају (**р**)**Ас** – **Сунце/Коло**, **које сија**, у свом годишњем циклусу; знак се до данас налази и појављује на археолошком налазишту Лепенски Вир сваког 21 па и 22 јуна над брдом Трескавац тачно у 6 часова ујутру (8 000 л. до н.е.) у Србији, која је све до касног средњег века имала назив **РАс/РАшка/РАска** = **Русска**,
- е) да је древни назив Шведарске – **HelVetia** било латинизирана варијанта назива **КолоВенија**, који је био и остао сниним називу **РАсСија/РУСија**, доказ чега је древни назив са средњевековних карти Европе, на којима се види да је назив тог простора био чак и у средњем веку **Ruthenia** = **Ratia** = **РАција** (што и значи **РАССија**),
- ж) да су из речи **КолоВени/КолоВеди** (**СлоВени**) настали називи многих народа, па чак и оних који се данас по језику не сматрају СлоВенима:
- ✓ **ХелВети** и **ХЕл(В)ены/Хелени** (зато што је «Х» зак Коло, па се **Коло** као годишњи циклус кретања Мајке-Земље око Сунца са два КолоВрата Сунчева и две равнодневице озвучавало у форми идеографског знака «Х», а под словом Хелиос треба подразумевати не просто Сунце, већ **Коло** као годишњи Суначни циклус),
 - ✓ **СВеди** (зато што је идеографски знак летњег и зимског КолоВрата прочитан погрешно као фонетски знак који је сличан латинском слову **S** иако та реч значи **КолоВеди**) и т.д.,

- з) да су ЕтРуски писали **Винчанском** АзБуком (елементи и **основни знаци** које су откривени већ у Лепенском Виру, као систем праћења привидног кретања Сунца), јер је АзБука била и остала прехришћански акростих, којим се велича Сунчано **колоВенское/слаВјанско** дохришћанско божанство – **Аз** које као Свјато Вид Дарује живот на Земљи, што смета Ватикану и Римској империји јер је траг да се и Рим првобитно звао **РАз**, па се и данас исписује идеографским знацима који означавају «Аз»: V, O, i = RVm, Roma, Rim,
- и) да назив **ћириллица** потиче не од имена Ћирила (брата Методија, које је добио када је покрштен у Риму), а од обредне форме АзБуке – **курулице**,
- к) многе друге доказе, на основу којих, несумњиво, може да се тврди да је римско право по пореклу било ЕтРуско, због чега и основни појмови Римског права имају логично објашњење само у српском и руском језику.
- л) да јер реч Рим, као и касније и РумУнија, незнатно измењен симбол и назив Раз (RΛЗ → RVM [Рум, Ром, пошто је АзБучно слово А нетачно прочитано као латинско слово V, а АзБучно слово З нетачно прочитано као латинско слово M]), што је првобитно и означавало РасСија етруског периода, о чему сведоче и следеће чињенице:
- ✓ латинизирани назив VRBS, VRBIS, URBIS¹³, што су Латини усвојили после пуча 509 г. п.н.е.,
 - ✓ назив МосКоВија, који се по својој садржинској части популарише као Трећи Рим.

Правилно схватање да је реч **јустисија** реч српског односно древноруског порекла има велики значај и за правилно схватање неких важних проблема и правила савременог судског односно арбитражног процеса (у Русији):

1. **врло баналан**: у неким трговачким и судовима опште јурисдикције судови Тужиоца и Туженог гледају према судији/судском већу, иако:
 - ✓ је грађански односно арбитражни процес **двострани процес** и
 - ✓ стране спора – Тужилац и Тужени између себе усте (износе тврдње и воде расправу, остварујући јустисију),
 - ✓ стране не убеђују суд већ убеђују једну другу у својој исправности или како се говори у Првој дашчици «Закона XII таблица»: «Нека наизменично изговарају (изУсте) спор [своје дело]», пошто и у савременом трговачком/грађанском процесу, о коме овде говорим, стране се штите не од суда већ једна од друге и од тврдњи друге стране,
2. судије због великог броја спорова немају времена да се упознају са предметима спора, због чега се стране у спору:
 - ✓ обраћају суду и информишу суд, и убеђују суд уместо
 - ✓ устења и вођења расправе са другом страном у спору, због чега често игноришу доказе, наводе и тврдње другог учесника у спору,
3. судије се мешају у спор као треће лице у расправи или још горе као административно тело и траже доказ чак и оних чињеница које нису спорне (захтевају књиговодствену документацију и аката изведених грађевинских радова чак иако инвеститор не оспорава квалитет и обим изведених радова већ само активну легитимацију тужиоца),

¹³ Свеопшти Рим (Рим свих или Рим = Первоначала, али само у азбучном редоследу РАз), иако при опису кованицу Константина Првог современници говоре о градској кованици, јер означавају urbe, али никако **Vrbis** или **Vrbs**, и мало вероватно, да је кованица израђивана као јубиларна, а вероватније је да је израђивана као државно средство плаћања за целу државу Римску: **City commemorative coin of Constantine I representing the old capital of Rome**. The new capitol being Constantinople. Nice patina.

Quantity: 1 item(s) available; emperor: Constantine I; obverse legend: **VRBS ROMA**; obverse description: Plumed helmet bust left; reverse description: She-wolf Lupa left suckling twin founders of Rome, Remus and Romulus. Two stars above exergue: .BSIS.; mint: Siscia mint; size: 18 mm; reference: RIC VII Siscia 240; rarity R4

4. прелиминарна расправа и обавеза предочавања свих могућих доказа лишава странку права расправу у којој може да улови другу страну у нетачним наводима,
5. једна или обе стране се обраћају суду и игноришу наводе и доказе друге стране у спору,
6. што се компликује и чињеницом да се не води и не диктира протокол расправе већ се води аудио запис спора а судија произвољно записује само неке њему битне моменте те стране само могу да накнадно да траже упознавање са таквим овлашним протоколом, у којем, по правилу, судије немају времена да унесу чак и елементарне аргументе страна, и све остаје на нивоу утиска судије или аргументације о захтеву и одговора, због чега најважнији део **јустичије – устење** самих страна у спору (расправа тужиоца и туженог) остаје «ван кадра» пажње како законодавца тако и самог суда,

Право судије (*iudex*) и суда (*iudicium*) да на основу судског процеса (*iurisdictio*) огласи/изрекне решење (*iudicatio*), пресуду, постановљење, определење или други судски акт «од Бога», или «у име суверена», или «у име народа», мада и изражава **монопол државе на физичку присилу**, по мом мишљењу не представља **јустичију** у древном значењу устења/излагања божанске формуле тужбе и устења божанских речи. «**Не суди, да несудим будеш!**» По мом мишљењу, право суда да изрекне пресуду је право суда да потврди ту божанску, људску или јавну меру која је садржана у закону а на коју су се једна или друга страна позвали у своме устењу, те суд не сме излагати оне одредбе које нису размотрене странама у спору у тужби, одовору на тужбу или другом акту или расправи међу странама у расправи.

Подтвером оваквом тумачењу јустичије су и следеће чињенице:

- ✓ Право проглашавања **божаствених правила** приадала је **етруском** цару, који је «одређивао, шта је *ius* (*ius dicere*)¹⁴». При томе под *dicere* је необходимо схватити утврђивање устених/ изговорених божанских правила, која су се могла тицати и санкција и повреда права¹⁵. Али као облик стварања права то право цара да **усту**/оглашава *ius* је необхно схватит, пре свега као, објаву **царских закона** (*leges regije*, који «представљају **обичаје**», као допуноу «Закона XII таблица» после пуча, кода су били свргнути етруски цареви) од *курија* (*curia*) за разлику од
- ✓ **Кодекса** – што је била латинизована форма **колоВенских дрвених** идола (**коДух** → *CoDex*), на којима су **КолоВени/СлоВени** записивали свја **основна правила**, пошто су древни **СлоВени/КолоВени** имали једно од основних правила «Све је **Коло**», а **Сунце**, кретање Мајке Земље око Сунца, природа и човек – чине једну нераскидиву целину, због чега су сматрали да се то **Коло** как божанство материализује на пресеку дрвета у облику **годишњих кругова**, захваљујући чему су одредили **год (годину дана)** као јединицу времена, одакле су неки западни народи узели назив за свога Бога – *God*.

Етруски цареви, што се види и на нађеним царским престолима - столицама (и на дрвеном и на металном трону се види знак Коло: у форми крста Сунца и крста Мајке-Земље), црпили су своју божанску снагу из Кола, јер су древни КолоВени = РасенСени = Етруски (СлоВени) веровали да годишње кретање Земље око Сунца (што и јесте Коло) рађа читири ГОДишња доба на Земљи а они и јесу венац живота тог кретања. Због тога етРуски (изборни) цареви пре државног удара 509 г.п.н.е. и Руски (наследни) цар пре октобарског војног пуча 1917. године, – нису имали круну, већ венац. И управо на тој божанској вези етрусског цара изграђена је божанска снага (**Кодекса**) и **колоВенских закона**, коме се род КолоВена (СлоВена) безусловно покоравао у оквиру

¹⁴ Дмитрий Вадимович Дождев: «Римско право», Инфра М–Норма, Москва, 1996, с. 15.

¹⁵ Дмитрий Вадимович Дождев: «Римско право», Инфра М–Норма, Москва, 1996, с. 15.

снажних породичних, племенских и братственичких и других веза рода и одговорности.

По мом мишљењу, потребно је данас уклонити божански ореол са одлука суда и са самог суда и разјаснити **божанску снагу** «**јустиције: тужиоца и туженог**», не да би се смањила моћ и независност судија или ограничила њихова неприкосновеност или скратио њихов изборни рок, већ напротив, да би се ојачала одговорност не само суда, већ и свих осталих учесника арбитражног поступка за оно што «**усте/изговарају**» у поступку.

А то је немогуће без разумевања не само правне државе, владавине закона, правног система, већ и без правилног одговора на питање: «**ко је јустиција у судској сали?**».

Али божанска моћ и надмоћ закона, попут купола храма Христа Спаситеља у Москви, не може се задржати ако друштво настави да живи са психологијом совјетске ере, када је свака књига из области јуриспруденције почињала цитирањем одлука партијских конгреса и чинило се да је целокупна историја права и историја Русије је почињала са Комунистичког манифеста.

Много новца, енергије и новца утрошено је на обнову Храма Христа Спаситеља, али сви трошкови обнове овог симбола руске духовности стоструко су се исплатили.

Још више новца и енергије треба да се потроши на обнову Храма Светог Саве Српског у Русији односно на обнову правне државе у чијим је темељима од XIII века «**Кормчја књига (како се управљати)**» односно «**Законоправило Светог Саве Српског**». Али ако судије и сви други учесници у поступку не схвате да је **правосудни систем** «Храм Светог Саве» и значење «**Кормчја књига (како се управљати)**», без обзира на верску припадно, сви ће бити ускраћени могућности коришћења:

- ❖ историјски огромног доприноса који је Свети Сава Србски дао историји у историји права не само Словена, већ и Европе, када је саставио «**Кормчју књигу (Законоправило)**» као први хришћанског периода црквени и статусни законик Србије, Бугарске, Русије и Румуније, у коју су укључени етруско-римски закони
- ❖ ту етику и божанску одговорност који носи разумевање да се сви ми налазимо у Храму Светог Саве Србског, када говоримо о правној држави, као облику продужетака културне и правне традиције Русије и етруско-римског права.

Како ми је писао православни свештеник и професор Црквеног права на Правном факултету Универзитета у Београду «И данас Божидаре у уџбенику Националне историје права од 400 страница, свега је пет реченица посвећено Законоправилу Светог Саве!» О томе се очигледно није смело говорити нити писати, а и данас се не говори,

Јустиција и Русије и српског народа, као саставни део Храма Светог Саве Србског, се не може оваплотити као део правне државе без разумевања културног и правног континуитета, у оквиру којег:

- ❖ је Православље сачувало традицију винчанске цивилизације, лидијске, ликијске и етруске епохе историје КолоВена (СлоВена) и
- ❖ постоји специфичност Руске цивилизације у којој се припадност човека целини одређује преко рода а не преко територије те је у Русији и српским земљама поред руског односно српског народа очувано још преко 192 народа.

И о томе постоји отпор на правним факултетима у Србији да се пише, истражује и објављује.

Да би ово разумели, правници и научници који проучавају историју права требало би да прочитају књигу Светлав С. Билбија «ДревноЕвропски језик и етруско писмо», која је

помоћу руског језика и руске и српске азбуке лако читао многе етРуске (неправилно је говорити ЕтРуРске) и лидијске текстове. Неопходно је да руски и српски научници, професори и издавачи без страха (од нацистичких и бољшевичко-језуитских забрана спомињања Венда који и данас себе зову СорБен-Венди односно Лужички Срби, јер су нацисти забрањивали да се тај појам спомиње у штампи) пишу не само о «Законоправилу Светог Саве Сербског» о већ и о «Законику из Ксанта» из некгдашње Ликије у Малој Азији, који је написан руском/српском азБуком. Тек тада ће се КолоВенска (славенска) = руска, (божанска) одговорност судије и учесника арбитражног процеса (без које нема «јустиције») обновити унутар сваког од учесника судског процеса. Много средстава, енергије и пара је потрошено на обнављање Храма Христа Спаситеља а још увек се не сме писати о «Законоправилу Светога Саве Сербског» па се и данас у полицијским акцијама одузимају примерци у којима није вршен превод са српског на српски језик већ је мукотрпним радом обнављана графика исписивања савременим српским језиком.

Тужба генералног извођача против инвеститора у међународној арбитражи, на основу уговора, потписаног трећим лицем у име и по налогу (за рачун) инвеститора

(питање компетенције Међународног комерцијалног суда при Трговачко-индустријском комором Русије МКАС на основу правилног схватања «јустиције»)

Да бисте имали стварну представу о **устењују**, као изворном појму из којег је настало одређење «јустиција/iustitia», дајем пример из савремене међународне арбитражне и судске праксе у Русији Управо правилно схватање **устењуја** омогућава да лакше и тачно утврдите права и рокове како су они одређени:

- * **тачком 3 члана 230** Законика о арбитражном поступку Русије (**тужбени захтев за поништавање решења међународне арбитраже**, који се подноси трговачком/арбитражном суду у Москви или другом месту извршења пресуде у Русији);
- * **чланом 235** Арбитражно-процесуални кодекс Русије (**тужба о оспоравању надлежности међународне арбитраже**, која се такође подноси трговачком/арбитражном суду Русије), пошто члан 235 Законика о арбитражном поступку РФ подразумева подношење овог тужбеног захтева надлежности арбитражном суду пре **устења** (односно учешће у расправи у међународној арбитражи/избраном суду).

Руска компанија, монополиста у производњи нафтних деривата у Астрахану (Русија) као Инвеститор, потписала је 1998. године са београдском компанијом као генералним извођачем уговор о изградњи хотела у Астрахану, али уговор није испуњен због поштравања санкција УН против Југославије.

Немајући сопствених слободних средстава за непрофилну инвестицију (хотел), ћерка компанија овог монополиста из Астрахана је по тој истој шеми привукал за градњу хотела:

- a. америчку компанију за изградњу истог хотела на истом месту, потписавши са америчком компанијом Уговор о заједничкој делатности, по којем је
- b. Астрахански монополиста био дужан да испоручи америчкој компанији нафтне деривате на суму 9 милиона долара САД и да уложи незавршену постројку а да за узврат за ту укупну вредност добије 52% својине хотела који би изградио амерички генерални извођач,
- c. америчка компанија је требала да изгради хотел у вредности:
 - i. дела доприноса инвеститора из Астрахане, у висини испоручених нафтних деривата на суму 9 милиона долара САД и уложене постројке (укупно 52% вредности хотела), и

- ii. посебно да изгради део хотела у висини сопствене инвестије у вредности 8 милиона америчких долара за шта би добио 48% имовине хотела када хотел буде завршен,
- d. Астрахански монополиста је привукао московског извозника нафтних деривата, који је **у име и за рачун (по налогу)** компаније из Астрахана потписао Уговор бр. 152-01 / 01-27 од 15. јануара 2001. и Уговор бр. 152-03/01-28 од 04.04.2001. са америчком компанијом о изградњи хотела у граду Астрахану у износу од 9 милиона долара САД, што је представљало улог Астраханског монополисте.

Осим тога немајући сопствених слободних девизних средстава да плаћа америчког извођача радова компанија монополист из Астрахања је по тој истој шеми за градњу сопствене административне зграде у Астрахану ангажовала:

- a. исту америчку компанију за градњу, али је са њим потписала уговор преко
- b. истог московског експортера нафтних деривата, који је **у име и по налогу** Астраханске компаније потписао са америчком компанијом следећи уговоре о градњи административне зграде астраханског монополисте различитих фаза градње:
 - ❖ Уговор № 152-03/99-14 (предмет у међународној арбитражи МКАС 63/2003),
 - ❖ Уговор № 152-03/00-26 (дело МКАС 62/2003),
 - ❖ Уговор № 152-03/01-29 (предмет МКАС 45/2003),
 - ❖ Уговор № 152-03/01-30 (предмет МКАС 49/2003),
 - ❖ Уговор № 152-03/01-33 (предмет МКАС 33/2003).

И када су плаћали сопствени допринос изградњи хотела и када су плаћали изградњу сопствене административне зграде испоруком нафтних деривата Астрахански монополиста и московски извозник су нарушавали рокове испорука нафтних деривата.

Федерални закон Руске Федерације «О међународној арбитражи» у делу 2 чл. 1 и идентична клаузула из става 1, став 2, Правила Међународног трговачког арбитражног суда при Трговачко-индустријској комори Руске Федерације (ТПП РФ) предвиђа да «2. Према договору странака, Међународној трговачкој арбитражи могу се поверавати:

- ❖ *спорови из уговорних и других грађанскоправних односа који настају у остваривању спољнотрговинских и других врста међународних економских односа, ако се привредно предузеће најмање једне од страна налази у иностранству.*

Због сталног кршења рокова испоруке нафтних деривата и неиспоручених нафтних деривата, америчка компанија била је приморана да поднесе тужбу против Астраханског монополисте и против лиценцираног извозника из Москве по основу сваког од наведених уговора одвојено, пошто МКАС при ТПП РФ по једној тужби разматра само по једном уговору.

Када је Међународни привредни арбитражни суд при ТПП Руске Федерације већ пресудио у случају 154/2002 и случају 155/2002 (Уговор бр. 152-01 / 01-27 од 15. јануара 2001. и уговор бр. 152-03 / 01-28 од 4. априла 2001. за изградњу хотела у Астрахану), да је управо МКАС надлежан да реши тужбу против нафтног монополисте, један од најцењенијих арбитрара случаја у Русији, упркос чињеници да поступак у другим сличним предметима није окончан, посебно у фази разматрања захтева за поништавања решења МКАС при ТПП РФ, објавио је броју 4 за 2002 годину у часопису «Међународна комерцијална арбитража» (МКА) чланак под називом «**Арбитражна клаузула из уговора закљученог од стране трећег лица са комисионаром, и тужба трећег лица према комитенту (питање надлежности/компетенције)**».

У погледу наслова чланка желео бих да истакнем следеће:

- А. апсолутно је тачан део наслова у загради када се наводи да се ради о питању компетенције (надлежности),
- Б. апсолутно је погрешно када је реч о основном називу тог чланка, имајући у виду да је МКАС разматрао основни спорни уговор, чланак је мога да има само наслов: «Захтев генералног извођача против инвеститора на основу уговора (споразума) који је потписала трећа страна у име и по налогу (у корист) инвеститора (питање о надлежности МКАСа). У исто време, задржао сам главну ауторску идеју професора Розенберга о трећем (човеку као у роману «Трећи човек», Томаса Грина).

Најзанимљивије је да адвокат нафтног монополисте на расправама у МКАСу и трговачким/арбитражним судовима Русије, као и професор Росенберг у чланку објављеном у МКА часопису број 4 слепо придржавао тврдње да је наведене уговоре потписао комисионар (по њиховом мишљењу, московски извозник нафтних деривата), а по налогу компаније из Астрахане, иако:

- ❖ ниједан од наведених уговора не садржи реч о неком комисијском агенту,
- ❖ у сваком од наведених уговора наведено је да је московски извозник уговор потписао „у име и за рачун“ Астракањске нафтне и гасне компаније.

Професор М.Г. Розенберг је апсолутно у праву када наводи да се у свим тим споровима у МКАСу и у трговачким/арбитражним судовима у Русији постављало питање надлежности МКАС да решава ове спорове у односу на Астраханску компанију. Али истовремено, професор Розенберг није скренуо пажњу читалаца на следеће чињенице и одредбе Арбитражно-процесуалног кодекса РФ, које очигледно нису могле бити њему непознате:

- а) према делу 2 члана 235 АПК Руске Федерације и делу 3 члана 16 Савезног закона «О међународној комерцијалној арбитражи», Астракањска компанија као тужена страна – односно као подносилац Захтеве за поништење одлука МКАС по горе наведеним предметима поднела је те тужбене захтеве нарушавајући **рок од 30 дана од дана обавештења о одлуци арбитражног суда (прелиминарног карактера)** да је Међународни комерцијални арбитражни суд при ТПП РФ надлежан (компетентан) да решава по наведеним уговорима и спор у односу на Астрањаску компанију као тужену страну,
- б) уместо да захтева обуставу сваког појединачног случаја/предмета након добијања одлуке МКАС о компетенцији о постојању надлежности у сваком предмету бр. 154, 155, 33, 45, 49, 62 до коначности одлуке руских трговачких судова по његовим тужбама за поништење опредељења/одлуке МКАС о компетенцији МКАС, компанија Астраханња је као тужени учествовала је у решавању спора у међународној арбитражи МКАС по суштини тужбених захтева америчке компаније да јој нису испоручени нафтни деривати, па чак и у сваком од ових случајева, предложила да арбитражну клаузулу допуни са одредбом да се у разматрању спора у МКАСу има примењивати руско законодавство као меродавно право, са чиме се сложила америчка фирма као подносилац тужбе, јер то није било предвиђено арбитражном клаузулом коју је у име Астраханске компаније потписао московски извозник, пошто Астраханска компанија није имала извозну лиценцу за извоз нафтних деривата,
- в) да је, уз учешће овлашћених представника компаније из Астрахана у оквиру расправа и после свестраног разматрања у предметима 154/2002, 155/2002, 33/2003 и 45/2003 МКАС донео решење које није било у корист Астраханске компаније, већ у корист америчке компаније, Астраханска компанија је тужбом трговачком суду у Москви тражила поништај коначних решења МКАС-а, али не на основу чл. 2 чл. 235 АПК Руске Федерације, а на основу дела 3 чл. 230 Арбитражно-процесуални кодекс Руске Федерације (оспоревање одлуке арбитражних судова), али само због недостатка надлежности МКАС-а, али су то чинили у року од три месеца од пријема целовитог текста одлуке МКАС-а, у којима је указан и датум када је донето опредељење већа МКАС и објављено опредељењ о компетенцији МКАС у

односу према Астраханској компанији, што је у неким предметима било и пола године пре подношења тужбеног захтева за поништење одлуке МКАС само због надлежности,

- г) компанија из Астрахана, која је устила у предмету МКАС бр. 62/2003 (као и у свим другим случајевима), у решавању предмета по суштини тужбених захтева америчке стране, али је на тужбени захтев америчке компаније Московском трговачком/арбитражном суду (да се поништи одлука МКАС-а у овом предмету, јер због незаконито вођење процеса у МКАС-у, јер је МКАС, без ваљаног основа променио председавајућег већа по том предмету), Астраханска компанија у одговору тражила је да одлука МКАС-а у овом предмету остане на снази чиме је астрањска страна потврдила да се слаже са надлежношћу МКАС-а не само у овом, већ и у свим другим сличним предметима између ових исти уговорних страна и учесника у спору,
- д) **рок за тужбу којом се у трговачком суду Русије оспорава решење МКАС (међународне арбитраже) о суштини спора је три месеца од дана пријема спорне одлуке** када је страна која подноси тужбу за поништај учествовала пред МКАС као надлежном арбитражом,
- е) **рок за тужбу којом се тражи поништај одлуке о надлежности/компетенције МКАС (међународне арбитраже) у руском трговачком суду је 30 дана од тренутка када странка прими обавештење о одлуци арбитражног суда о компетенцији (део 2 члана 235 АПК Руске Федерације).**

У овом делу су ови спорови занимљиви за разјашњење следећих питања:

- а) који је начин обавештавања (пошто АПК РФ и савезни закон «О међународној комерцијалној арбитражи» не предвиђају обавезно писмено и одвојено обавештење о одлуци о надлежности/компетенцији међународне арбитраже),
- б) шта је примање и да ли постоје опште применљива и општеприхваћена правила за пријем између присутних, када докази могу послужити и изјаве сведока, о томе да је страна која је повредила уговор усмено правовремено обавештена о повреди уговора, мада су у решењима МКАС и више од тога – у одлукама наведени тачни датум када је МКАС објавио одлуку о надлежности/ компетенцији,
- в) да ли одлука о надлежности МКАС представља и постановљење о надлежности и назначењу расправе по суштини (на којима су учествовали и преставници компаније из Астрахана, који и јесу устили, очекујући да МКАС донесе решење у њихову корист),
- г) да ли је **објављивање** одлуке МКАС-а на заседању да је МКАС надлежни орган адекватан начин за обавештавање страна у процесу у МКАС-у?

Да би разјаснио ова питања и доказао да је компанија из Астрахана правовремено обавештена о доетом решењу МКАС (постановљењу, као просеном решењу) о надлежности МКАС да суди Астраханској компанији, америчка компаније је дуго тражила да се предмету бр. 49/2003 компанији из Астрахана као туженој страни, писмено (поново) и писмено уручи процесно решење о компетенцији МКАС у том предмету.

Када је, на крају, тужилац то постигао присиљавајући компанију Астрахан да поднесе Тужбени захтев у Трговачки суд града Москве о оспоравању компетенције МКАС као претходног питања у спору, америчка компанија и ја као њен адвокат у Русији:

- а) У првој фази, у одговору на Тужбени захтев компаније из Астрахана (да се поништи Просесно решење/постановљење МКАС-а од 13. фебруара 2006. године), навео сам да је, према делу 2 чл. 235 АПК Руске Федерације и делу 3 члана 16 Савезног закона «О међународној привредној арбитражи», Тужени - подносилац захтева поднео свој захтев кршењем рока од 30 дана од дана обавештења о одлуци арбитражног суда о надлежности МКАС-а у предмету бр. 49/2003, јер су арбитражи

утврдили надлежност МКАС-а (А. Маковски, Председавајући састава, Мозолин В.П., арбитар, Бутлер Виллиам, арбитар) још 23 новембра 2004. године, када је овај састав усвојио одлуку, на основу изјаве тужене о надлежности и истог дана 23. новембра 2004., одлуке о томе да постоји надлежност МКАС-а огласили исту одлуку и Тужиоцу и Туженом, као што је то наведено и у писаном верзији Процесног решења од 13. фебруара 2006. године на почетку друге стране.

- б) У писаној форми Постановљења од 13. фебруара 2006. године, под утицајем А. Маковског, указано је да је састав «безирајући се на белешци у записнику са седнице МКАС-а 23. новембра 2004. године којом је признао да је надлежан да разматра спор и руководи се клаузулом 5 пар. 1 Правилника МКАС-а ...». Такав израз као запис у протоколу не постоји у МКАС правилима, у тачки 5 став. 1 Правилника МКАС-а, као ни у савезном Закону о међународној комерцијалној арбитражи, нити у Уредби о МКАС-у.

П. 5 пар. 1 МКАС уредбе јасно је предвиђено:

5. О надлежности МКАС-а у конкретном случају одлучује арбитражни суд који разматра спор.

МКАС има право:

- ❖ донети засебно решење о питању надлежности прије разматрања основаности спора или
- ❖ одражава ово питање у одлуци о основаности спора.

Иако сам ја странац, на сумњам да у руском језику:

- ❖ реч **вынести (донети)** у овом случају представља синоним речи објавити у значњу изнети, огласити (**донето решење**).
- ❖ **реч вынести** означава **донети и изнети/огласити решење (постановљење)**.

Наглашавам да:

- а) састав МКАС-а је одлучио о својој надлежности 23. новембра 2004. године, признајући се надлежним за разматрање спора у случају 49 по тужби **против компаније из Астрахана**, што је у суштини прелиминарно питање, јер је клаузула 2 члана 16. Федералног закона «Међународној комерцијалној арбитражи» јасно дефинисала да се «Захтев о непостојању надлежности арбитражног суда може дати најкасније до подношења приговора на захтев»,
- б) члан 3, чл. 16 Савезног закона «Међународној комерцијалној арбитражи», као и чл. 2. АПК Руске Федерације не садржи захтев за добијање писменог обавештења о одлуци, па чак и 13. фебруара 2006. године МКАС у самој одлуци није написао реч «Обавештење», што значи, а то значи да би она такође могла бити усмена,
- в) 30 дана од дана обавештења МКАС-а о надлежности МКАС-а у случају 49/2003 истекао је 24. новембра 2004. године, пошто су подносилац захтева и тужени били усмено обавештени о прелиминарној одлуци,
- г) Тужитељ је стално, усмено и писмено инсистирао на издавању писменог налога туженом (против чега је тужени приговорио, чекајући његово основано учествовање у предмету), како би било очигледно да не постоји суштинска разлика између:
- ❖ усмено обавештење о издавању одлуке МКАС-а о надлежности, које је објављено на рочишту 23. новембра 2004. године, и
 - ❖ писменог обавештење у облику резолуције донесене 13. фебруара 2006. године, која ће бити основа за подношење захтева надлежном суду Руске Федерације за поништење одлуке Федералног суда Московског округа (ФАС МО) у сличним случајевима у којима се одлуке МКАС незаконито поништавају само због наводног недостатка надлежности МКАС, иако је подносилац захтева за поништај коначног решења МКАС учествовао у устењу то јест у расправи по суштини спора у међународној арбитражи МКАС.

Отпор Астраханске компаније да јој се изда у писаној форми процесно решење о компетенцији има објашњење у њеној концепцији «двоструке одбране»:

1. Тужени је, након што је обавестио МКАС о ненадлежност у случајевима 33/2003, 154/2003, 155/2003, 45/2003 «устио» односно активно учествовао у расправи по суштини спора, очекујући да ће МКАС у сваком од тих случајева донети одлуку као надлежни избрани суд у његову корист,
2. није захтевао обуставу поступка и није захтевао укидање Процесног решења о надлежности у року од 30 дана од дана обавештења о надлежности и
3. подносио је увек Захтеве о ненадлежности у року од 90 дана (како је предвиђено у делу 3 члана 230 Законика о арбитражном поступку Руске Федерације) од момента пријема одлуке МКАС, по којима је учествовао у «устењу» по суштини спора, што је у супротности са одлуком Вишег арбитражног суда (ВАС РФ) од 21. марта 2000. године и Информативном писму Президијума ВАС број 10 од 25.12.1996

Ово потврђује следећа чињеница:

Америчка компанија потписала је Уговор бр. 152-03/01-30 о изградњи «Административне зграде Астраханске компаније – фаза седам» у износу од 325.357,40 америчких долара. Уговор са руском страном у име и по налогу Астраханског монополисте потписао је московски извозник.

Америчка компанија поднела је МКАС-у допуну свог тужбеног захтев и повећала тужбене захтеве у износу од 325.357,40 америчких долара у предмету МКАС бр. 49/2003 на основу чл. 309 Грађанског законика Руске Федерације, чл. 310 Грађанског законика Руске Федерације, чл. 312 ГК РФ, чл. 711 ГК РФ, чл. 746 ГК РФ и клаузула 4.1, тачка 4.3, тачка 4.5 уговора бр. 152-03/01-30 и Протокол од 19. априла 2002.

Астрахански монополиста је увек одбијао да пружи доказе о испоруци нафтних производа и да врши међусобно усклађивање књиговодствених докумената.

Након што није примио доказе о испоруци нафтних производа, председник америчке компаније је Генералном тужилаштву Русије поднео кривичну пријаву да су руководиоци астраханског монополисте и московског извозника починили неиспруком више кривичних дела и тражио да предузме законом прописане мере, да покрене кривични поступак, јер је он имао основе сумње да су они, користећи свој службени положај, радећи као организована група, починили кривично дело по ставовима (а) и (б) дела 3 чл. 160 Кривичног законика Руске Федерације, слањем поверених нафтних деривата у вредности од 4.912.975,43 америчких долара (допринос Астраханског монополиста за заједничку изградњу хотела) и 2.809.666,60 америчких долара (плаћање за изградњу административне зграде астраханског нафтног и гасног монополиста) намењене америчкој компанији, не по писаној диспозицији/налогу америчке компаније, већ компанији која има скоро сличан назив као назив компаније која је указана као прималац у диспозицији америчке компаније а која компаније није била позната америчкој компанији (тачка 3, члан 160 Кривичног законика Руске Федерације: «присвајање ... односно крађа туђе имовине повјерене починиоцу», «почињена од (а) организоване групе» и «(б) великим размерама»).

Америчка компанија послала је поновну претензију и опомену пред утужењем бр. БМ 281204-11 од 28. децембра 2004. компанији у Астрахан са захтевом:

- ❖ да плате 4.912.975,43 УСД пре подношења тужбеног због не уношења улога у заједничко пословање по Уговору бр. 671 неплаћањем грађевинских радова по уговорима бр. 152-01 / 01-27 и бр. 152-01 / 01- 28,
- ❖ да организују сусрет адвоката и специјалиста ради упоређења докумената и отклањања било каквих сумњи у искреност и законито деловање партнера и расветљавање ситуације ради:

- ✓ предаје на овом састанку транспортне документације о извршеним испорукама нафтних деривата тачно по диспозицији/налогу америчке компаније,
- ✓ примање диспозиције/налога америчке компаније за коју се испоручују ови нафтни производи према потписаним уговорима.

Али је Астрахански монополиста у свом допису бр. 01-06 / 718 од 16. фебруара 2005. године одбио је да изврши проверу документације и да усклади документе и узајамне обрачуне као **«несврсисходну/ нецелесообразную»**.

2006. године у Астрахану је покренут кривични случај против руководства астраханског монополиста због сумње у проневеру.

МКАС је већ једном одбио да удовољи захтеву америчкој компанији да изда Туженом одлуку од 23. новембра 2004. о надлежности МКАС-а. Али 13. фебруара 2006. године, тужени се сложио са тим, али био је шокиран када је састав издао Процесно решење о компетенцији али без икаквих додатака резолуцији од 23. новембра 2004. године, у којој је тужени у писаној форми обавештен 23. новембра 2004. године.

Питање надлежности Међународног комерцијалног арбитражног суда при ТПП РФ по тужби америчке компаније против компаније из Астрахана у предмету 33/2003 МКАС-а је одлучивао на расправи 14. маја 2004. на основу изјаве астраханског монополисте од 16. фебруара 2004. о недостатку надлежности МКАС-а у погледу њега као туженог. «Размотривши изјаву да МКАС нема надлежност, арбитражни суд је одбио, признајући своју надлежност.» Подносилац захтева је о овој одлуци обавештен од стране МКАС-а решењем о претходном питању (питању компетенције) 14. маја 2004. Ово је такође наглашено и на страни 12 Решења МКАС.

Подносилац је имао право предвиђено Регламентом МКАС-а да захтева од МКАС-а да обустави разматрање случаја док арбитражни суд у Москви не донесе одлуку у складу са чл. 235 Законика о арбитражном поступку РФ о захтеву за поништавање Процесуалног решења којим се МКАС огласио надлежним за решавање спора. Међутим, подносилац захтева није искористио ово право и није поднео на основу чл. 235 АПЦ РФ тужбени захтев о признању МКАС ненадлежним у року од месец дана (тридесет дана) након обавештења – 14.05.2004 године.

Уместо да искористе право да поднесу захтев у вези са надлежношћу МКАС-а у року од тридесет дана од обавештења, адвокати компаније из Астрахана:

- ❖ су у одговору на тужбу упућену у МКАС-у предложили да се допуни арбитражна клаузула предвиђена уговором бр. 152-03/01-33 тако да том клаузулом буде предвиђена примена руског права приликом разматрања спора у МКАС-у при ТПП-ју РФ,
- ❖ након одлуке и обавештења од 14. маја 2004. да МКАС сматра да је надлежни арбитражни суд за решавање спора, адвокати компаније из Астрахана (тужени) у приступили устењу (расправи) по суштини спора, очекујући да ће након разматрања случаја МКАС одлучити у њихову корист.

Пошто је МКАС по основним тужбеним захтевима одлучио у корист америчке компаније, компанија из Астрахана је поднела у Трговачки суд града Москве захтев за поништење МКАС-ове одлуке и у предмету 33/2003 по основи из чл. 230 АПК РФ, али искључиво због ненадлежности да решава спор у односу на компанију из Астрахана у чије је име и за чији је рачун потписан и овај уговор и арбитражна клаузула, коју су адвокати компаније из Астрахана још и допунили – предложивши надлежно право Русије. Адвокат америчке компаније поднео је усмену представку, захтевао је да се случај поднесе Московском арбитражном суду (нумерисано, како је наведено у представци за прилагање доказа БМ-Н-160205-1 од 16. фебруара 2005. године):

- 1.1. Одговор компаније из Астрахана на захтев америчке компаније да Московски арбитражни суд поништи решење МКАС-ове о идентичном у предмету број 62/2003 између истих страна у спору у ком одговору компанија из Астрахана штити донету пресуду што значи да признаје компетенцију МКАС према тој компанији,
- 1.2. решење Московског арбитражног суда од 27. октобра 2004. у предмету бр. А40-34145 / 04-68-354, у којем се наводи да је компанија Астрахан приговарала поништавању одлуке МКАС-а по тужби америчке компаније против компаније Астрахан, што потврђује надлежност МКАС-а као надлежног избраног суда за решавање тужбеног захтева америчке компаније против компаније из Астрахане,

Иако су ови докази приложен материјалима овог судског предмета, они нису ни споменути у Одлуци суда од 17.02.2005.

С обзиром на то да се Захтев компаније из Астрахана о укидању одлуке МКАС у предмету бр. 33/2003 односи само на питање ненадлежности МКАС -а Одлуком од 17.02.2005. године, Трговачки (Арбитражни) суд града Москве требао је да примени члан 235 АПК РФ и на основу дела 2. члана 235 Кодекса арбитражног поступка Руске Федерације да одбије удовољење Захтеву компаније Астрахан од 7. децембра 2004. године, пошто је овај захтев поднета:

- шест месеци касније у односу на 14. мај 2004. године, када је компанија из Астрахане обавештена да МКАС себе сматра надлежном арбитражом за решавање захтева америчке компаније против компаније из Астрахана,
- више од шездесет дана од дана пријема 11. октобра 2004. (датум који су навели на страни 2 Захтева за поништење одлуке МКАС –а адвокати из Астрахана) Решења МКАС од 1. октобра 2004. године.

Најважније питање и суштина члана 235. АПК РФ је да је компанија Астрахан учествовала у «устењу» то јест у расправи пред саставом МКАС -а, очекујући да ће МКАС и овај састав решити спор на основу устења пред МКАС-ом као надлежном арбитражом, у корист компаније из Астрахана, пошто се «питање компетенције решава као претходно питање пре устења по суштини тужбених захтева».

Због тога је подносилац тужбе у МКАС сматрао да су коначно, у облику Постановљења од 13. фебруара 2006., обезбеђени поуздани докази да фактични:

- ❖ да је Тужени обавештен о усвојеној одлуци МКАС -а о надлежности МКАС -а у предмету 49/2003 управо 23. новембра 2004. године, када је МКАС донео одлуку о компетенцији, и
- ❖ **поново** и писмено како би искористио право да оспори надлежност.

Због тога је америчка грађевинска компанија затражила од Московског арбитражног суда на основу дела 4 чл. 235 Кодекса арбитражног поступка Руске Федерације да донесе одлуку којом одбија да удовољи захтевима подносиоца захтева (тужени у случају МКАС 49/2003) у поништавању одлуке о компетенцији МКАС-а од 23. новембра 2004. у предмету 49/2003 због подношења изјаве од 6. марта 2006. уз грубо кршење рока који је подношење предвиђен ставом 2. чл. 235 Арбитражно-процесуалног кодекса Русије (АПК РФ), пошто је подносилац захтева (тужени):

- ❖ обавештен о надлежности МКАС -а 23. новембра 2004. године, а
- ❖ захтев је поднео тек након поновљеног обавештења од 13. фебруара 2006.

II) У другој фази, у оквиру «устења/расправе», у представник америчке компаније упитао је представника компаније Астрахан: «Када сте први пут обавештени о одлуци МКАС -а о надлежности МКАС -а у овом случају?». Када је Тужилац добио одговор да је то било после 13. фебруара 2006. године, представник америчке компаније

- III) **је** у трећој фази, на судском заседању, поднео је Записник седнице бр. 4 од 23. новембра 2004. године где се налази потпис адвоката туженог од 21. децембра 2004. као доказ у предмету бр. А40-11897/06-60-120, као доказ да:
- ❖ Међународни привредни арбитражни суд при ТПП РФ у предмету бр. 49/2003, од 23. новембра 2004. године донео је одлуку о надлежности за разматрање предмета бр. 49/2003,
 - ❖ 23 новембра 2004. године усвојена одлука о надлежности којом је решавано претходно питање по Захтеву туженог од 5. децембра 2003. године о ненадлежности МКАС, обзиром да је исто предвиђено у ставу 5 чл. 148 АПК Руске Федерације и аналогичноу Судског пресуди Президијума Вишег арбитражног суда РФ (бр. 6084/99 од 21. марта 2000) и Информационим писмом ВАС бр. 10 од 25. децембра 1996.,
 - ❖ Састав МКАС -а донео је засебно решење о питању надлежности у случају бр. 49/2003 23. новембра 2004. године, до разматрања спора о о суштини тужбених захтева, како је предвиђено у ставу 5 пар. 1 Регламент МКАС (5. О надлежности МКАС -а у конкретном случају одлучује арбитражни суд који разматра спор).
 - ❖ 21. децембра 2004. године, тужени је примио писмену одлуку МКАС -а о признавању МКАС надлежном арбитражом за одлучивање о основаности тужбе америчке компаније против компаније из Астрахана,
 - ❖ Тужени је био **у доцњи** више од годину дана са подношењем захтева за поништење Одлуке МКАС о надлежности МКАС обзиром да је ова одлука усвојена од стране МКАС 23. новембра 2004., о чијем је садржају тужени 21. децембра 2004. године добио писмено обавештење и није поднео Захтев о поништају по основу компетенције према са делу 2. чл. 235 Арбитражно-процесуални кодекс РФ «у **року од месец дана** од момента када страна у спору прими обавештење о одлуци арбитражног суда» о надлежности.

Због чињенице да је тужени из Астрахана, при очигледном незаконитом попуштању и пропуштања трговачког суда у Русији и међународне арбитраже, што се видело и у облику објављивања спорног чланка са бројним нетачностима док се спор још водио по неколико тужби, у потпуности игнорисао садржај уговора по којима су поднете тужбе. Због тога је амерички подносилац тужбе био принуђен да у писаној форми постави туженом и његовим адвокатима питања чије би одговоре у другим околностима «**изУстио**» као сопствено тумачење уговора и закона. Али упркос томе што сам питања поставио у писаној форми нисам на њихов «устење» добио било какав одговор јер је Федерални арбитражни суд Московског округа апсолутно игнорисао;

- i. не само питања која сам ја «**изУстио**» и предао у писаној форми,
- ii. него је и игнорисао чињеницу да су у судској сали тужилац и тужени – јустиција (iustitia), те је тиме лишио тужиоца елементарних права учешћа у спору.

Овде наводим питања Питања која сам као адвокати тужиоца «**изУстио**» али и предао у писаној форми и суду и адвокату туженог (у МКАСу су се појављивала по три адвоката а у Федералном арбитражном суду Московског округа увек само један јер је једна адвокатица раније радила у овом суду који је због тога најгрубље кршио све принципе права и **јустиције**, коју је морао **као суд обезбедити**):

1. Слажете ли се са чињеницом да се у овом случају разматра спор између Инвеститором и Генерланом извођачем?
2. Слажете ли се са чињеницом да Уговор представља одраз слободе изражавања уговорних страна које су потписале текстуални део Споразума (Agreement)?
3. Да ли се слажете са тим да (без обзира што споразум одражава слободу изражавања уговорних страна) држава јасно регулише одређена питања која се односе на извршење или кршење споразума и у овом случају уговор о изградњи, ко може бити Инвеститор-наручилац за изградњу зграде – само та компанија у чије име је зграда саграђена?
4. Слажете ли се да је разлика између:

- ❖ **Уговора о комисији** (чл. 990 Грађанског законика Руске Федерације) (имајући у виду да Ви стално тврдите да је Уговор бр. 152-03 / 99-14 последица Уговора о комисији), с једне стране и
 - ❖ **Уговор о заступању** (971 Грађанског законика Руске Федерације) и Агенстског уговора имајућ у виду:
 - а) чињеницу да према уговору комисије, комитент делује «у своје име, али у корист комитента-налогодавца», док
 - б) према уговору о заступању заступник (агент) делује «у име и у корист заступаног/повереника».
 - ❖ Слажете ли се са чињеницом да би у овом случају једини Заказчик/Инвеститор на свету могао бити само ваша компанија из Астрахана (јер се назив те компаније налази у свим дозволама за градњу и у Акту државног пријема изграђеног објекта, који и јесте предмет ових уговора)?
5. Слажете ли се са чињеницом да је у овом случају московски извозник деловао «у име и по поручењу/налогу» ваше компаније из Астрахана као Заказчика изградње и Власника односно суВласник тих објеката?
 6. постоји ли у уговору по којем је поднета тужба у МКАС барем једна једина реч која се односи на било који уговор о комисији?
 - а. Да ли је ваша компанија из Астрахана поднела тужбу ради поништавања уговора о изградњи због тога што је могуће московски извозник прекорачио овлашћења која су му била дата?
 7. Колико је било анекса уз Уговор о комисији који ви тврдите да је био потписан Ваше компаније и московског извозника а који ви нисте ни поднели суду и/или арбитражи? Када сам добио једини одговор да их је било много као представник стране компаније поставио сам и следеће питање:ж
 - а. Да ли постоји макар и теоретска могућност да у једном од прилога споразума о комисији који подносилац захтева а није поднео (посебно с обзиром на клаузулу о неоткривању података, због које овај уговор не може бити познат страном компанији), резерва се може изменити и, као изузетак, од московске компаније се тражи да потпише уговор са иностраним извођачем «у име компаније из Астрахан»,
 - б. да ли је могла компанија из Астрахана добити дозволе за себе као Инвеститора-наручиоца на основу таквог уговора о изградњи, ако уговор није закључен у име и за рачун компаније из Астрахана?

Проблем је што инострана компанија чији сам адвокати био није добила одговор ни на једно питање које сам ја «изУстио» на расправи у Федералном арбитражном суду Московског округа (мада питања јасно потврђују да су уговори потписани у име и за рачун и по налогу компаније Астрахан, како је било наведено и у сваком од тих уговора па се и арбитражна клаузула односила и на компанију из Астрахана, о чему је постојао и одвојени писани Протокол од 19. априла 2002. године са таквом констатацијом између компаније из Астрахања и америчке компаније после настанка спорова) а кја сам предао и у писаном облику само зато што тужитељ није у могућности да диктира питања у Записник са рочишта јер такав записник стране које учествују у спору као тужилац и тужени не потписују чиме се то што страна у спору «изУсти» у току расправе не забележи чиме изгуби божанску снагу забележеног и све оде у етар а судија произвољно решава као да је он јустисија, што није, јер суд обезбеђује јУстицију тужиоца и туженог.

Поред тога, тужилац – страна компанија и у МКАС и у трговачке судове Русије је приложила и Протокол од 19. априла 2002. о питању отплате дуга компаније из Астрахана и ове америчке компаније, у којем је «црно-на бело» било написано да су

сви наведени уговори потписани «**у име** и по налогу астраханске компаније», пошто је астраханска компанија потврдила да је московска компанија-извознк, и у време потписивања тих уговора, а касније деловала «у име Астраханске компаније». Поништавајући све судске одлуке и одлуке МКАС-а, Федерални арбитражни суд Московског округа у тим случајевима су повредили један од основних принципа права да уговор потписан у име компаније обавезује управо ту одређену компанију, а не појединац или трећу компанију која је у то име потписала уговор.

Обновити храм Светог Саве и смисла Кормчеј књиге по којој се ваља управљати као етичке и духовне основе **јустиције** и **правне државе** и владавине, не огромне количине закона, а **божанске снаге закона** (не у смислу природног права, већ у смислу и значају одговорности учесника у арбитражном спору према ономе што је речено у тужби, и «изУстено/изГоворено» у расправи), пред арбитражним судом, као део **двостраног** процеса између тужиоца и туженог, може да помогне у превазилажењу судске самодовољности, јер суд наставља да као и у социјалистичко време буде самоСуд у којем судије мање гледају на закон и више се управљају према сопственом знању и судске праксе у којој Врховни суд преузима на себе и функцију законодавног органа преко информационих писама и обавезне судске праксе која није извор права у континенталним правним системима нити се као таква разматра у судским расправама, али је судијама битно да њихове одлуке не би поништавао виши над њима суд.

Та самодовољност суда и рађа корупцију у судском систему.

То ћемо моћи савладати када схватимо да је **основа јустиције** од најстаријих времена било оно што «изУсте» тужилац и тужени у облику божанске формуле тужбе а не оно што је «изУстио» судија објављивањем одлуке ако то нема утемељење у ономе што су тужилац и тужени «изУстили», јер је управо из њиховог деловања и из те српске односно древне етРуске речи и настала реч јУстиција - iustitia.

Професор
правних наука

Божидар

Трифунув

МИТРОВИЋ,

доктор